

اطهار نظر مجمع مشورتی حقوقی

در خصوص:

- لایحه حفاظت و بهره‌برداری از منابع ژنتیکی کشور
- طرح حمایت از هنرمندان و استادکاران صنایع دستی
- طرح استفساریه تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴
- لایحه یک فوریتی اصلاح بند «۲» ماده واحده قانون تسریع در امر تخلیه و بارگیری کشتی‌ها در بنادر
- اساسنامه سازمان فوریت‌های پیش‌بیمارستانی اورژانس کشور

کد گزارش: ۹۶۱۱۰۸۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۱۱/۱۷

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسنامه گزارش

موضوعات:

- ۲ لایحه حفاظت و بهره‌برداری از منابع ژنتیکی کشور
- ۲ طرح حمایت از هنرمندان و استادکاران صنایع دستی
- ۳ طرح استفساریه تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی
- لایحه یک فوریتی اصلاح بند «۲» ماده واحده قانون تسریع در امر تخلیه و بارگیری
- ۷ کشتی‌ها در بنادر
- ۹ اساسنامه سازمان فوریت‌های پیش‌بیمارستانی اورژانس کشور

تهیه‌کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۶۱۱۰۸۳

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۶/۱۱/۱۷

لایحه حفاظت و بهره‌برداری از منابع ژنتیکی کشور

باتوجه به اصرار مجلس بر تبصره «۱» ماده (۵)، ایراد شورای نگهبان نسبت به این تبصره باقی است.

طرح حمایت از هنرمندان و استادکاران صنایع دستی

(اعاده شده از شورای نگهبان)

شورای نگهبان در بند «۳» اظهارنظر اولیه خود ماده (۸) طرح فوق‌الذکر را به جهت افزایش هزینه‌های عمومی مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخت. مجلس به منظور رفع این ایراد در ماده (۸) اصلاحی به جای ایجاد صندوقی جدید، عنوان صندوق موجود «صندوق احیاء و بهره‌برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی» را به «صندوق توسعه صنایع دستی و فرش و احیاء و بهره‌برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی» اصلاح نمود تا با حذف تأسیس صندوق جدید، ایراد شورای نگهبان مرتفع گردد، ولیکن باتوجه به اینکه کماکان نظیر ماده سابق اختصاص برخی منابع و هزینه‌ها به موارد مذکور را پیش‌بینی نموده بود، مجدداً با همان ایراد شورای نگهبان مواجه شد.

حال مجلس در مصوبه اصلاحی اخیر خود، ضمن اینکه تصریح نموده صندوق مزبور هم‌اکنون موجود می‌باشد، منابع صندوق مورد نظر را از محل بخشی از تسهیلات صندوق کارآفرینی امید، کمک‌های بخش دولتی و غیردولتی و درآمدهای حاصل از فعالیت صندوق پس از درج در بودجه سنواتی و گردش

خزانه، دانسته است. همچنین به دولت اجازه داده شده تا سی درصد از درآمدهای سازمان میراث فرهنگی را جهت تقویت منابع به این صندوق اختصاص دهد. در رابطه با اصلاحات صورت گرفته به نظر می‌رسد با توجه به اینکه در اصلاحیه اخیر نیز منبع جدیدی جهت تحقق هدف صندوق مزبور پیش بینی نشده است، ایراد سابق شورا کماکان باقی است. همچنین جواز مذکور در ذیل ماده اصلاحی مبنی بر اختیار دولت در اختصاص سی درصد از درآمدهای سازمان میراث فرهنگی به صندوق مذکور، بدون پیش‌بینی درج این مبلغ در قوانین بودجه، مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی مبنی بر صلاحیت مجلس در تصویب بودجه می‌باشد.

طرح استفساریه تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی

اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح استفساریه تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی به منظور بهره‌مندی آن دسته از آتش‌نشانانی که مشمول قوانین استخدامی خاص - به جز قانون کار- هستند ولیکن از نظر رابطه‌ی بیمه‌ای مشمول قانون تأمین اجتماعی می‌باشند، از مزایای مشاغل سخت و زیان‌آور تهیه شده است.

شرح و بررسی

مطابق عبارت صدر ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی^۱ - مصوب ۱۳۵۴-

مشمولین این قانون در صورت حائز بودن شرایط این ماده از مستمری

بازنشستگی بهره‌مند خواهند شد. در این راستا، تبصره «۲» این ماده (الحاقی

سال ۱۳۷۱ و اصلاحی سال ۱۳۸۰)، ضوابط و حمایت‌های ویژه‌ای برای

بازنشستگی و برقراری مستمری شاغلین در مشاغل سخت و زیان‌آور

مشخص کرده است.

به موجب جزء «۱» بند «ب» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون مزبور اینگونه

مقرر شده است «افرادی که حداقل بیست سال متوالی و بیست‌وپنج سال

متنوب در کارهای سخت و زیان‌آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند و

در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند می‌توانند

تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. ...».

به منظور جبران بار مالی ناشی از اجرای این تبصره که به سازمان تأمین

اجتماعی تحمیل می‌شود نیز جزء «۴» بند «ب» تبصره مزبور مقرر داشته

است «از تاریخ تصویب این قانون جهت مشمولان این تبصره، چهار درصد

(۴٪) به نرخ حق‌بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افزوده خواهد شد که

۱. ماده ۷۶- مشمولین این قانون در صورت حائز بودن شرایط زیر حق استفاده از مستمری بازنشستگی را خواهند داشت.

آن هم در صورت تقاضای مشمولان قانون، به طور یکجا یا به طور اقساطی توسط کارفرمایان پرداخت خواهد شد.»

بنا به مراتب قانونی ذکر شده، استفساریه حاضر در مقام پاسخ به این سوال بوده است که آیا «متصدیان مشاغل عملیاتی آتش نشانی که بیمه شده تأمین اجتماعی و دارای روابط استخدامی غیرمشمول قانون کار با کارفرمایان خود می‌باشند و از نظر شرح، محل، نوع و نحوه انجام کار و همچنین ماهیت سخت و زیان‌آور بودن شغل با مشمولین قانون کار، مشابه و یکسان هستند و کارفرمایان آنها (شهرداری‌ها) به منظور تأمین منابع مالی مورد نیاز اجرای این قانون براساس اجزای (۴) و (۶) بند (ب) همین تبصره، مکلف به پرداخت چهار درصد (۰.۴٪) مابه‌التفاوت حق بیمه مشاغل سخت و زیان‌آور به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند، مشمول مزایای موضوع تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ و اصلاحات بعدی آن می‌گردند یا خیر؟»؛ که مجلس شورای اسلامی در مقام پاسخ به این استفساریه، اشخاص اشاره شده در این استفساریه را مشمول کلیه مزایای موضوع تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی دانسته است.

در رابطه با این استفساریه نکته لازم به توجه آن است که بر طبق بند «۱»

ماده (۲) قانون تأمین اجتماعی که در مقام تعریف اصطلاحات مقرر در قانون مزبور بوده، بیمه‌شده شخصی دانسته شده است که «رأساً مشمول مقررات تأمین اجتماعی بوده و با پرداخت مبالغی به عنوان حق بیمه حق استفاده از مزایای مقرر در این قانون را دارد.» از سوی دیگر، بند «۴» ماده مزبور کارفرما را شخصی حقیقی یا حقوقی دانسته است که «بیمه شده به دستور یا به حساب او کار می‌کند». تبصره «۱» ماده (۴) قانون مزبور نیز مقرر داشته است: «مستخدمین وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و مستخدمین مؤسسات وابسته به دولت که طبق قوانین مربوط به نحوی از انحاء از موارد مذکور در ماده (۳) این قانون^۱ بهره‌مند می‌باشند و در سایر مواردی که قوانین خاص برای آنها وجود ندارد طبق آئین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت رفاه اجتماعی و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید تابع مقررات این قانون خواهند بود.» لذا، به موجب مواد اشاره شده، منحصر دانستن امکان استفاده از مزایای بازنشستگی مربوط به مشاغل سخت و زیان‌آور برای متصدیان مشاغل عملیاتی آتش‌نشانی که تابع قانون کار هستند توسط سازمان تأمین اجتماعی مغایر با قانون می‌باشد و

۱. ماده ۳- تأمین اجتماعی موضوع این قانون شامل موارد زیر می‌باشد:

(الف) حوادث و بیماری‌ها. (ب) بارداری. (ج) غرامت دستمزد. (د) از کار افتادگی. (ه) بازنشستگی. (و) مرگ.

همچنان‌که بر طبق استفساریه مزبور بر این موضوع تأکید شده، به طور کلی همه‌ی متصدیان مشاغل عملیاتی آتش‌نشانی که تابع قانون کار یا قانون خاص می‌باشند و دارای ارتباط بیمه‌ای با تأمین اجتماعی می‌باشند را باید مشمول حکم تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی دانست.

در پایان ذکر این نکته لازم است که سازمان تأمین اجتماعی در حال حاضر مشاغل عملیاتی آتش‌نشانی را صرفاً برای مشمولان قانون کار در زمره‌ی مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب می‌کند و استفساریه حاضر به منظور رفع تبعیض ناروا بین مشمولان قانون کار و مشمولان قوانین خاص در این زمینه به تصویب رسیده است.

لایحه یک فوریتی اصلاح بند «۲» ماده واحده قانون تسریع در امر تخلیه و بارگیری کشتی‌ها در بنادر

مقدمه

لایحه فوق‌الذکر باهدف ایجاد انگیزه در بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری در توسعه و تکمیل بنادر و تأسیسات بندری و تأمین تجهیزات مورد نیاز دریایی و بندری کشور، در قالب یک ماده واحده، در تاریخ ۱۳۹۶/۷/۴ اعلام وصول و نهایتاً با اضافاتی در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.

شرح و بررسی

۱) مطابق ماده واحده «قانون تسریع در امر تخلیه و بارگیری کشتی‌ها در بنادر» و بندهای آن، دولت و سازمان بنادر و دریانوردی مکلف شده‌اند جهت تحقق اهداف مورد نظر اقداماتی را انجام دهند و در همین راستا امتیازاتی نیز پیش‌بینی گردیده است. از جمله این امتیازات، حکم بند «۲» ماده واحده مزبور می‌باشد که براساس آن، توسعه و تکمیل بنادر و تأسیسات بندری و تأمین تجهیزات مورد نیاز دریایی و بندری کشور در صورتی که از منابع داخلی سازمان بنادر و دریانوردی باشد، در چهارچوب قوانین و مقررات حاکم بر مناطق ویژه اقتصادی و آزاد تجاری - صنعتی خواهد بود.

حال باتوجه به اینکه امتیاز مزبور صرفاً منحصر به مواردی بوده که اقدامات مذکور از منابع داخلی سازمان باشد و از همین رو بخش خصوصی تمایلی جهت سرمایه گذاری با منابع خود نداشته است، مطابق ماده (۱) لایحه «سرمایه گذاری بخش غیردولتی» نیز مشمول حکم این بند قرار گرفته است. اصلاح صورت گرفته فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

۲) ماده (۲) مصوبه مجلس (این ماده در لایحه دولت وجود نداشته است) در مقام افزایش تکلیفی است که سازمان بنادر براساس بند «۵» ماده واحده ملزم به انجام آن می‌باشد. با این توضیح که مطابق بند مزبور سازمان

بنادر و دریانوردی و کلیه سازمان های مسئول در امر پذیرش ورود و خروج (پاس) کشتی موظف شده‌اند بدون فوت وقت و به صورت مستمر در طول شبانه روز امور پذیرش ورود و خروج (پاس) کشتی‌ها را انجام دهند. همانگونه که مشاهده می‌شود این تکلیف صرفاً ناظر به ورود و خروج کشتی‌ها بوده است و لکن در مصوبه حاضر تکلیف مزبور به ورود و خروج کالاها به یا از بنادر نیز تسری یافته است تا این امور نیز به صورت مستمر و در طول شبانه روز انجام شود. در این خصوص به نظر می‌رسد باتوجه به اینکه مسئولیت مذکور، در اصل مسئولیت جدیدی نبوده و هم‌اکنون نیز این سازمان‌ها دارای چنین تکلیفی هستند و صرفاً به لزوم انجام این مسئولیت به صورت شبانه‌روزی تأکید شده است، حکم مزبور فاقد بار مالی بوده و ایرادی ندارد.

اساسنامه سازمان فوریت‌های پیش‌بیمارستانی اورژانس کشور

اساسنامه فوق‌الذکر به استناد بند «ب» ماده (۷۲) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر تأسیس سازمان فوریت‌های پیش‌بیمارستانی اورژانس کشور به تصویب هیأت وزیران رسیده است. نکته ای که در خصوص این اساسنامه قابل ذکر است، اختیار این سازمان در تعلیق یا لغو مجوز تأسیس

مراکز ارائه دهنده خدمات آمبولانس و فوریت های پیش بیمارستانی اورژانس می باشد (بند «۷» ماده ۳). از آنجا که هیچ ضابطه‌ی قانونی در خصوص این امر وجود ندارد، لذا اعطای چنین اختیاری به سازمان مزبور، از حیث مشخص نبودن ضوابط آن محل ابهام است.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود رایا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلو گیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir